

Kritik mot en rådman vid Malmö tingsrätt för handläggningen av en ansökan om rättshjälp i ett tvistemål

---

Beslutet i korthet: En person som fått avslag på en begäran om rättshjälp gav in en handling där hon begärde omprövning av beslutet och åberopade ett nytt skäl för bifall. Den handläggande domaren kritiserades för att hon inte handlagt begäran som en ny ansökan om rättshjälp.

Anmälan

AA framförde i en anmälan klagomål mot rådmannen BB vid Malmö tingsrätt för bl.a. handläggningen av en ansökan om rättshjälp i ett tvistemål där hennes mor CC var svarande.

Utredningen

Handlingar i tingsrättens mål T 4320-10 begärdes in och granskades. Bl.a. framgick följande. Den 9 februari 2011 inkom CC, genom sitt ombud advokaten DD, med en ansökan om rättshjälp. Den 14 februari 2011 avslög tingsrätten CC:s ansökan. I en skrift som kom in till tingsrätten den 3 mars 2011 begärde advokaten DD omprövning av tingsrättens beslut att avslå CC:s ansökan om rättshjälp. Han anförde att det fanns särskilda skäl på grund av sjukdom att bevilja CC rättshjälp och bifogade ett läkarintyg. Den 9 mars 2011 inkom advokaten DD med en skrift i vilken han uppgav att han inte längre företrädde CC. Den 10 mars 2011 fattade tingsrätten det beslutet att CC:s begäran om omprövning av beslutet att avslå CC:s ansökan om rättshjälp inte föranledde någon åtgärd, eftersom CC inte längre företrädde av advokaten DD.

Ärendet remitterades till tingsrätten för upplysningar och yttrande över handläggningen av CC:s ansökan om rättshjälp. Av yttrandet skulle bl.a. framgå vilka rättsliga överväganden som gjordes inför beslutet den 10 mars 2011.

Tingsrätten (lagmannen EE) inkom med ett remissvar till vilket fogades ett yttrande från rådmannen BB.

BB uppgav i huvudsak följande.

CC:s ansökan om rättshjälp ingavs till tingsrätten den 9 februari 2011. Fråga upp- kom om huruvida CC var att anse som näringsidkare i rättshjälpslagens mening och om det i så fall fanns särskilda skäl att bevilja rättshjälp i den aktuella angelägen- heten. Sedan CC yttrat sig i dessa frågor beslutade tingsrätten den 14 februari 2011 att lämna CC:s ansökan om rättshjälp utan bifall. Beslutet delgavs den 17 februari 2011. Det anmäldes inte missnöje mot beslutet.

Någon ny ansökan om rättshjälp har inte getts in. Däremot har CC:s dåvarande ombud, advokaten DD, i en skrift till tingsrätten den 3 mars 2011 (tingsrättens aktbil. 115) hemställt att tingsrätten skulle ompröva sitt beslut att avslå CC:s ansökan om rättshjälp. Till skriften fogades ett läkarintyg utfärdat den 25 oktober 2010. Någon skyldighet att ompröva det lagakraftvunna avslagsbeslutet föreligger inte i sig. Den 9 mars 2011 anmälde dessutom advokat DD att han inte längre kvarstod som ombud för CC och att han återkallade sin fullmakt. Det av CC i ansökan föreslagna rättshjälpsbiträdet kan därmed inte förordnas. Med anledning härav tecknades den 10 mars 2011 handläggningsbeslutet på tingsrättens aktbil. 115 om att begäran om omprövning inte föranledde någon åtgärd. CC har möjlighet att på nytt ansöka om rättshjälp sedan hon befullmäktigat ett ombud som kan förordnas som rättshjälpsbiträde.

EE uppgav att hon delade BB:s uppfattning att det inte funnits någon skyldighet för tingsrätten att ompröva beslutet att avslå CC:s ansökan om rättshjälp.

Bedömning

Den 14 februari 2011 lämnade tingsrätten CC:s ansökan om rättshjälp utan bifall. Den 3 mars 2011 gav CC:s ombud in en handling där han begärde att tingsrätten skulle ompröva sitt beslut att avslå CC:s ansökan om rättshjälp. Som ett nytt skäl för att bevilja rättshjälp åberopade han att CC var sjuk.

Institutet omprövning, som förekommer i exempelvis lagen (1996:242) om domstolsärenden, har ingen motsvarighet i rättegångsbalken. Det spelar emellertid mindre roll när det gäller beslut att avslå en ansökan om rättshjälp. Sådana beslut vinner inte rättskraft och den som fått avslag kan alltså ge in nya ansökningar till domstolen under målets handläggning. Sådana ansökningar måste besvaras av domstolen. Enligt 39 § andra stycket rättshjälpslagen (1996:1619) krävs också att domstolen, om ansökan avslås helt eller delvis, anger de skäl som bestämt utgången.

Den begäran om omprövning som CC:s ombud gav in den 3 mars 2011 kan inte tolkas på annat sätt än att CC på nytt ansökte om rättshjälp och att hon därvid åbe- ropade dels det som hon angett i sin ursprungliga ansökan och dels att hon var sjuk. BB beslutade att ansökan inte föranledde någon åtgärd då CC inte längre företräddes av advokaten DD, som i en den 9 mars 2011 dagtecknad in- laga hade underrättat tingsrätten om att han inte längre var ombud för CC. Av BB:s svar till JO framgår att skälen för hennes beslut dels var att dom- stolen inte var skyldig att ompröva det lagakraftvunna avslagsbeslutet och dels att hon ansåg att advokaten DD, eftersom han inte längre var CC:s ombud, inte kunde förordnas till rättshjälpsbiträde för CC.

Enligt min mening ålåg det emellertid domstolen att ta ställning till ansökan av den 3 mars 2011 och att behandla den som en ny ansökan om rättshjälp. Om domstolen ansett att ansökan var i behov av komplettering hade den haft att kräva in sådan. I annat fall hade domstolen haft att antingen bifalla eller avslå ansökan. Ett sådant beslut hade kunnat överklagas till hovrätten.

BB ansvarade för handläggningen av CC:s ansökan och hon kan inte undgå kritik för det sätt på vilket hon hanterat den.

Vad som i övrigt förekommit föranleder inga åtgärder eller uttalanden från min sida.

Ärendet avslutas.